

EEN OPMERKING BETREFFENDE DE NAAMGEVING VAN DE IN WEST
EUROPA VOORKOMENDE CORBICULA SOORTEN

door

Henk K. Mienis

Met gemengde gevoelens heb ik het artikel van Gittenberger & Van Peursen (1992) gelezen betreffende de *Corbicula*'s in Nederland. Aan de ene kant ben ik blij met de verdeling van het materiaal in twee soorten, een opvatting waarbij ik mij geheel kan aansluiten, aan de andere kant ben ik er van overtuigd dat in de naamgeving voor een foutieve oplossing gekozen is.

De juiste benaming van de onlangs in Nederland en elders in West Europa aangetroffen *Corbicula* soorten wordt niet opgelost door het zonder meer volgen van een onlangs gepubliceerde opinie, in dit geval die van Kinzelbach (1991). Voordat we zoiets doen, moeten we namelijk eerst zo'n mening toetsen aan de werkelijkheid d.w.z. heeft Kinzelbach inderdaad elke soort juist benoemd?

Bij het kritisch doorlezen van het geciteerde werk van Kinzelbach (1991) en zijn artikel betreffende de verspreiding van *Corbicula fluminalis* in het Nabije Oosten (Kinzelbach, 1992), blijkt dat zijn determinaties niet gebaseerd zijn op een vergelijking van het materiaal met het typemateriaal van Müller, dat aanwezig is in het Zoölogisch Museum in Kopenhagen. Noch heeft Kinzelbach gebruik gemaakt van het veel te weinig geciteerde artikel van Kennard & Woodward (1926, zie ook Mienis, 1991), waarin afbeeldingen gegeven worden van syntypisch materiaal van *Tellina fluminea* en *Tellina fluminalis* en plesiotypisch materiaal van *Corbicula fluviatilis*. Uit deze figuren blijkt dat *fluminea* een ovale schelp heeft met dicht opeen staande ribben: *fluviatilis* een ovale schelp met wijd uiteen staande ribben, en *fluminalis* een schelp die meer hoog dan breed is met een opgeblazen, overhellende umbo en dicht opeen staande ribben. Vergelijken we de figuren in Kennard & Woodward met die in Kinzelbach dan leidt dat tot het volgende resultaat:

Kennard & Woodward (1926)	Kinzelbach (1991)
Fig. 2a-d: <i>T. fluminea</i> (syntype)	Fig. 3a: <i>C. fluminalis</i>
Fig. 3a-d: <i>C. fluviatilis</i> (plesiotype)	Fig. 3a-d: <i>C. fluviatilis</i>
Fig. 4a-d: <i>T. fluminalis</i> (syntype)	Fig. 3d: <i>C. fluviatilis</i>

Met andere woorden: Kinzelbach heeft alle namen onderling verwisseld! Dit heeft wat de Nederlandse vondsten betreft het volgende resultaat: *Corbicula fluviatilis* (In Gittenberger & Van Peursen: Fig 1 & 3) is *Corbicula fluminalis*, terwijl *Corbicula fluminea* (In Gittenberger & Van Peursen: Fig. 2 & 4) in werkelijkheid *Corbicula fluviatilis* zou moeten heten. Het is echter nog zeer de vraag of *Corbicula fluminea* (sensu Müller) en *Corbicula fluviatilis* (sensu Müller), beide beschreven uit China, werkelijk twee verschillende soorten zijn en geen ecologische vormen.

Wie zich echter geroepen voelt de nomenclatorische kwestie voor eens en altijd de wereld uit te helpen, zal persoonlijk het type-materiaal van Müller in het Museum in Kopenhagen moeten bestuderen. Tot zolang lijkt het mij niet raadzaam om bijna elk kwartaal de naamgeving van de *Corbicula* soorten te veranderen.

Summary

The author reacts on an article by Gittenberger & Van Peursen (1992) regarding the scientific names of *Corbicula*-species found in the Netherlands. The author has a different opinion, and does not follow Kinzelbach (1992).

- GITTENBERGER, E. & A.D.P. VAN PEURSEN. 1992. *Corbicula* 's in Nederland. Corr. Blad N.M.V. 268: 1032-1033.
- KENNARD, A.S. & B.B. WOODWARD. 1926. Note on F.O. Müller's types of *Tellina fluminalis*, *fluminea* and *fluviatilis*. Proc. Malac. Soc. London 17: 100-101.
- KINZELBACH, R. 1991. Die Körbchenmuscheln *Corbicula fluminalis*, *Corbicula fluminea* und *Corbicula fluviatilis* in Europa (Bivalvia: Corbiculidae). Zool. Middle East, 6: 51-61.
- KINZELBACH, R. 1992. The distribution of the freshwater clam *Corbicula fluminalis* in the Near East (Bivalvia: Corbiculidae). Mainzer Naturw. Archiv, 29: 215-228.
- MIENIS, H.K., 1991. Some remarks concerning Asiatic clams invading Europe with a note on a sample of *Corbicula fluminea* (Müller, 1774) from Trapani, Sicily. Notizirio SIM, 9 (8): 137-139.

Adres van de auteur: Mollusc Collection, Zoological Museum, Berman Building, Dept. Evolution, Systematics & Ecology, Hebrew University of Jerusalem, 91904, Jerusalem, Israël.

Eufenella pupoides (Adams, 1860).

(Figuur behorende bij: Mollusken van Tison)